

329. Nowe stanowiska siedmiu ciekawych gatunków chrząszczy z rodziny biegaczowatych (*Coleoptera: Carabidae*) w Polsce

New localities of seven interesting species of ground beetles (*Coleoptera: Carabidae*) from Poland

KEY WORDS: *Coleoptera, Carabidae, Carabus marginalis, Leistus rufomarginatus, Nebria livida, Panagaeus bipustulatus, Masoreus wetterhallii, Lebia cruxminor, Cymindis angularis*, faunistics, Poland.

Carabus (Callistocarabus) marginalis FABRICIUS, 1794

– Pojezierze Mazurskie: Pojezierze Olsztyńskie – Stare Jabłonki (DE34), 5–18 VII 1998, 2 exx., leg. R. JASKUŁA.

Gatunek rzadko spotykany, żyjący głównie w jasnych lasach sosnowych. Poza Polską znany z Syberii, Rosji, Białorusi, Ukrainy oraz Rumunii.

Leistus (Pogonophorus) rufomarginatus (DUFTSCHMID, 1812)

– Pojezierze Mazurskie: Pojezierze Olsztyńskie – Stare Jabłonki (DE34), 5–18 VII 1998, wypróchniały pień buka (*Fagus sylvatica* L.), w towarzystwie *Nebria brevicollis* (FABR.), *Platynus assimilis* (PAYK.), *Pterostichus oblongopunctatus* (FABR.) i *P. niger* (SCHALLER), 7 exx., leg. R. JASKUŁA.

– Nizina Mazowiecka: rez. „Parowy Janinowskie” ad Brzeziny (DC04), 24 I 2001, 1 ex., leg. A. SOSZYŃSKA.

Chrząszcz o niedostatecznie poznany zasięgu, wykazywany z Europy i Kaukazu. Żyje w jasnych lasach liściastych i mieszanych, często z domieszką buka.

Nebria (Nebria) livida LINNAEUS, 1758

– Pobrzeże Bałtyku: Nadmorski Park Krajobrazowy – Chałupy (CF47), 16 V 2001, 1 ex., leg. B. SOSZYŃSKI.

Rzadko spotykany gatunek, znany z północnej i środkowej Europy, Syberii i Japonii. Preferuje otwarte i wilgotne tereny – brzegi rzek i jezior oraz wybrzeża morskie. Znajdowany najczęściej pod kamieniami i w szczelinach gruntu.

Panagaeus bipustulatus (FABRICIUS, 1775)

– Pojezierze Mazurskie: Pojezierze Olsztyńskie – Stare Jabłonki (DE34), 5–18 VII 1998, 1 ex., leg. R. JASKUŁA.

– Nizina Wielkopolsko-Kujawska: ad Piła (XU18) (las na SW od miasta), 28 III 1999, 2 exx.; 30 IV – 2 V 2001, 1 ex., okolice „Trzcianeckiej Drogi”, wypróchniały pień *Populus nigra* L., leg. R. RUTA.

– Wyżyna Małopolska: Tresta Rządowa (DB29), 6 VII 1999, 2 exx., pod liśćmi nad brzegiem stawu, leg. R. JASKUŁA.

Kserofilny gatunek rozsiedlony w południowej i środkowej Europie i południowej Skandynawii. Znany także z Kaukazu i niektórych obszarów Azji Mniejszej. Zasadza tereny otwarte z bogatą, ale dość niską roślinnością, na suchych piaszczystych glebach z niewielką domieszką próchnicy. W Polsce spotykany najczęściej pojedynczo.

Masoreus wetterhallii (GYLLENHAL, 1813)

– Pojezierze Mazurskie: Pojezierze Olsztyńskie – Stare Jabłonki (DE34), 5–18 VII 1998, 5 exx., leg. R. JASKUŁA.

Szeroko rozsiedlony gatunek zachodniopalearktyczny. Zamieszkuje suche, otwarte i nasłonecznione tereny na glebach piaszczystych, z rzadką porośniętą roślinnością. W Polsce najczęściej poławiany na wydmach nadmorskich i śródlądowych, często pod wrzosem zwyczajnym (*Calluna vulgaris* (L.) SALISB.) i kępami szczotliczy siwej (*Corynephorus canescens* (L.) P. B.).

Lebia (Lebia) cruxminor (LINNAEUS, 1758)

– Wyżyna Krakowsko-Częstochowska: Kazimierz Dolny - Góry Pierwsze (EB78), 20 VII 1999, 1 ex., leg. R. RUTA.

Gatunek palearktyczny z reguły spotykany rzadko i pojedynczo. Żyje na suchych, otwartych terenach porośniętych roślinnością trawiastą i zielną, na glebach wapiennych, kamiennych i gliniastych. W Polsce znany z większości krain.

Cymindis (Cymindis) angularis (FABRICIUS, 1794)

– Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Piła - Jadwizyn (XU19), 27 III 1997, 1 ex., leg. R. RUTA.

Chrząszcz żyjący w Europie Środkowej i południowej części Skandynawii. Znany również z zachodniej Syberii. Spotykany na suchych, piaszczystych i żwirowych glebach o znacznym nasłonecznieniu – najczęściej skąpo porośniętych roślinnością. Z terenu Polski znany z niewielu stanowisk, zawsze rzadko i pojedynczo spotykany.

Autorzy pragną serdecznie podziękować dr Bogusławowi SOSZYŃSKIEMU oraz mgr Agnieszce SOSZYŃSKIEJ za udostępnienie informacji dotyczących dwóch spośród wyżej wymienionych chrząszczy. Okazy dowodowe znajdują się w zbiorach autorów.

Radomir JASKUŁA, Kat. Zool. Bezkręg. i Hydrobiol. UŁ, Łódź
Rafał RUTA, Piła

330. *Synanthedon mesiaeformis* (HERRICH-SCHÄFFER, 1846) (*Lepidoptera: Sesiidae*) gatunek nowy dla fauny Puszczy Białowieskiej

Synanthedon mesiaeformis (HERRICH-SCHÄFFER, 1846) (*Lepidoptera: Sesiidae*)
a clearwing moth new to the fauna of the Białowieża Forest

KEY WORDS: *Lepidoptera, Sesiidae, Synanthedon mesiaeformis*, faunistics, pheromone traps, Białowieża Forest, E Poland.

W trakcie pobytu na XII Europejskim Kongresie Lepidopterologicznym odbywającym się w Białowieży w dniach od 29 maja do 2 czerwca 2000 r. odłowiono nie wykazany dotychczas z Puszczy Białowieskiej gatunek motyla z rodziny przeziernikowatych. Jest nim *Synanthedon mesiaeformis* (HERRICH-SCHÄFFER):

– Puszcza Białowieska: Białowieża - Park Pałacowy (UTM: FD94), 1 VI 2000, samiec odłowiony w lepną pułapkę feromonową. Pułapka była wywieszona w dniach 30 V – 1 VI 2000 w sąsiedztwie starych olch.

Gąsienice *S. mesiaeformis* żerują pod korą starych olch *Alnus glutinosa* GAERTN. Dwukrotnie zimują i przepoczwarzają się w maju w kokonie z drobnych skrawków kory. Motyle pojawiają się od końca maja do początku lipca.

S. mesiaeformis jest szeroko rozsiadlony, notowany był z Finlandii, Litwy, Estonii, Węgier, Rumunii, Bułgarii, Jugosławii, Chorwacji, Bośni i Hercegowiny, Macedonii, Francji, Grecji, Turcji, Ukrainy, południowo-zachodniej Rosji i z północnego Kazachstanu.

W naszym kraju omawiany gatunek przeziernika wykazywany był dotychczas z nielicznych stanowisk na obszarze Polesia Lubelskiego, Roztocza, Pojezierza Mazurskiego, Puszczy Kozienskiej i Spały koło Tomaszowa Mazowieckiego.

Marek BĄKOWSKI, Zakł. Zool. Syst. UAM, Poznań (Polska)
Nils RYRHOLM, Uppsala (Szwecja)